

EU's Regionalfond og EU's Socialfond i Danmark 2014 - 2020

Resumé til borgerne, 2020

1. Indledning

EU's Regionalfond og Socialfond (strukturfondene) investerer i perioden 2014-2020 samlet ca. 3 mia. kr. i at styrke den økonomiske vækst og jobskabelse i hele Danmark, særligt gennem indsatser for små og mellemstore virksomheder og ved forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer.

Strukturfondsmidlerne er ligeligt fordelt på de to fonde og medfinansieres af stat, regioner, kommuner, private virksomheder, fonde mv.

I marts måned 2020 ramte konsekvenserne af COVID-19-pandemien for alvor hele det danske samfund, hvilket også har kunnet mærkes hos de danske strukturfondsprojekter. Nedlukning og afstandskrav har forhindret flere projekter i at gennemføre fysiske aktiviteter i 2020. Derfor har forvaltningsmyndigheden hos Europa-Kommissionen fået godkendt en række justeringer af strukturfondsprogrammerne og accepteret flere projektforlængelser og forskudsudbetalinger i løbet af året. Under Socialfonden er målgruppen for inklusionsindsatsen blandt andet blevet udvidet, så projekterne også kan arbejde med at fastholde borgerne i nuværende job. Under Regionalfonden har en justering blandt andet været, at projekternes tidligere vækstplaner kan suppleres af omstillingsplaner, der kan hjælpe virksomhederne ud af krisen. Samtidig er muligheden for finansiering af maskiner og udstyr tilføjet programmet.

Fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses side har man arbejdet for at hjælpe de danske virksomheder bedst ud af krisen. Derfor har bestyrelsen blandt andet prioriteret tillægsbevillinger til projekter, der har bevist, de hurtigt kan hjælpe virksomhederne med at omstille sig og komme godt ud på den anden side af pandemien.

I det følgende gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2020.

Siden 2014 har strukturfondene medfinansieret 307 projekter i hele landet med knap 2,9 mia. kr.

Projekternes indhold spænder vidt og omfatter bl.a. innovationssamarbejde mellem private virksomheder

og videninstitutioner, rådgivning af iværksættere med henblik på at styrke deres vækstmuligheder, grøn omstilling af SMV'er, kompetenceløft og formel uddannelse af arbejdsstyrken samt inklusion af udsatte borgere.

De overordnede rammer for fondenes investeringer er fastlagt i henholdsvis regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet for 2014-2020.

I det følgende afsnit beskrives regionalfondsindsatsen kort, og der gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2020, herunder de resultater indsatsen har skabt på nuværende tidspunkt.

Afsnit 3 beskriver tilsvarende for socialfondsprogrammet. Der er desuden indsat fire eksempler på projekter under fondene.

2. Regionalfondsprogrammet

Regionalfondsprogrammet *Innovativ og bæredygtig vækst i virksomheder* fokuserer på fire indsatsområder og mål:

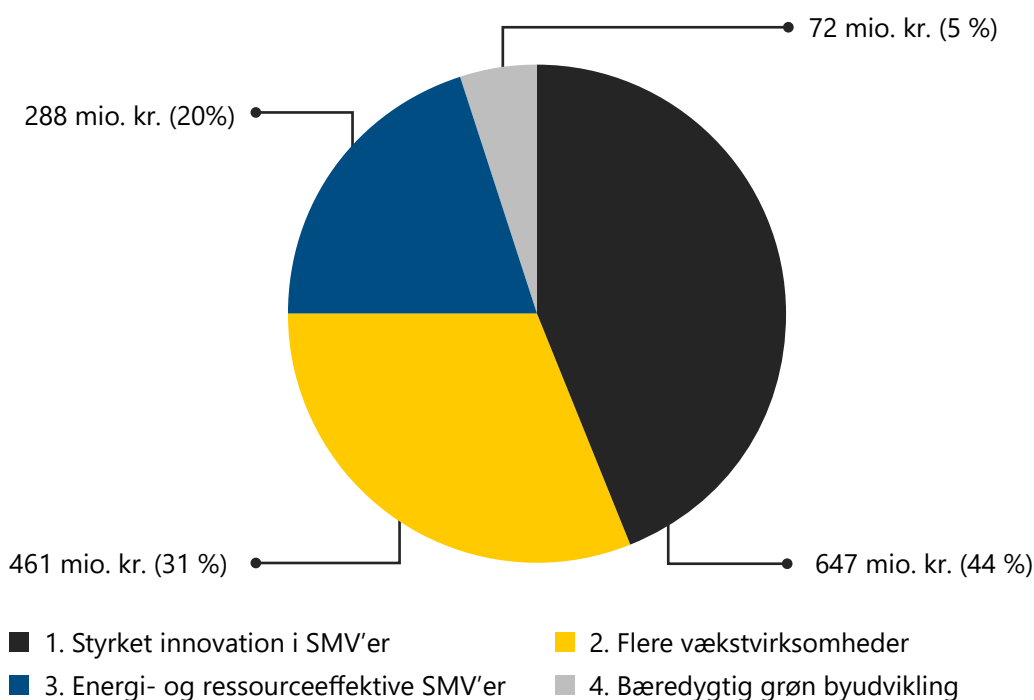
1. Øge antallet af innovative SMV'er
2. Øge antallet af vækstvirksomheder
3. Forbedre energi- og ressourceeffektivitet
4. Reducere energiforbrug og øge antallet af innovative SMV'er i byer med mere end 30.000 indbyggere

Regionalfondsindsatsen bidrager også til at indfri de danske EU 2020-mål, særligt målene vedrørende

forskning og udvikling, klima og energi samt beskæftigelse.

Figur 1 viser, hvordan regionalfondsmidlerne er fordelt på de fire indsatsområder. 44 pct. gives til projekter, der bidrager til at øge antallet af innovative SMV'er, mens projekter, der arbejder for at skabe flere vækstvirksomheder, tildeles næsten en tredjedel af midlerne. Endelig afsættes 20 pct. af midlerne til "grønne" projekter, heraf går fire femtedele til at forbedre SMV'ers energi- og ressourceeffektivitet, mens den sidste fjerdedel anvendes til bæredygtig, grøn byudvikling.

Figur 1. Regionalfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes en oversigt over og en kort beskrivelse af [samtlige støttede projekter fordelt på både indsatsområder og regioner](#)

Teknologisamarbejde i Region Sjælland

Teknologisk vidensamarbejde er kernen i projektet, der drives af DTU Link. Projektet begyndte i januar 2018 og kobler 57 virksomheder i Region Sjælland sammen med forskerkompetencer fra DTU og andre videninstitutioner.

Målet er 21 konsortier, som udvikler nye teknologiske produkter, løsninger eller koncepter. Langtids-effekten er øgede markedsandele og over 250 nye arbejdspladser i de involverede virksomheder. Projektet løber frem til august 2022. EU's Regionalfond har medfinansieret projektet med i alt 17,6 mio. kr.

Status på regionalfondsprogrammet ultimo 2020

Siden programperiodens begyndelse i 2014 er der givet støtte til 149 projekter med midler fra Regional-fonden, jf. Tabel 1. I alt er der investeret 1.411 mio. kr. i de 149 projekter, hvilket svarer til 96 pct. af regionalfondsmidlerne. EU-tilskuddet udbetales løbende til støttemodtagerne, efterhånden som projektaktiviteterne gennemføres. Ved udgangen af 2020 var der udbetalt i alt ca. 583 mio. kr., hvilket svarer til 40 pct. af midlerne.

Lidt over halvdelen af de 149 projekter sigter mod at skabe flere innovative SMV'er i Danmark. I alt er der investeret for knap 644 mio. kr. fra EU i at løfte innovationen. Dermed er midlerne til både dette indsatsområde og indsatsområdet, der skal skabe flere vækstvirksomheder oppe på at have disponeret næsten

100 pct. af midlerne til området. De to grønne indsats-områder, der skal skabe energi- og ressourceeffektive SMV'er og styrke bæredygtig grøn byudvikling er ikke helt så langt med disponeringen af midler. Antallet af projekter inden for bæredygtig grøn byudvikling er dog steget en del i 2020. Ved udgangen af 2020 var der disponeret 83 pct. af midlerne til indsatsen, hvilket er en stigning på over ti procentpoint fra de 72 pct. i 2019.

Generelt er det gået lidt langsommere end forventet med at afsætte regionalfondsmidlerne i perioden 2014-2020. Det skyldes formentligt i nogen grad højkonjunktoren i Danmark frem til udbruddet af COVID-19. Samlet er der anvendt 96 pct. af regionalfondsmidlerne ved udgangen af 2020 og 40 pct. af midlerne er nu udbetalt, jf. tabel 1.

Tabel 1. Regionalfondsprojekternes fordeling på indsatsområder, 2014-2020

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
I alt	149	1.411	96	583	40
Styrket innovation i SMV'er	72	644	99	310	48
Flere vækstvirksomheder	38	461	100	193	42
Energi- og ressourceeffektive SMV'er	23	248	86	55	19
Bæredygtig grøn byudvikling	16	60	83	25	35

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes grafik, der viser [den aktuelle status på fremdriften i regionalfondsprogrammet](#)

Grøn Cirkulær Omstilling

Grøn Cirkulær Omstilling er et landsdækkende program, der på tværs af alle brancher skal hjælpe over 450 danske små- og mellemstore virksomheder med at udvikle deres forretning i en mere bæredygtig og cirkulær retning. Virksomhederne får overblik over deres nuværende ressourceforbrug og klimaaftryk, undersøgt cirkulære forretningsmuligheder og lavet en plan for, hvordan de fremadrettet kan arbejde mere grønt og cirkulært. EU's Regionalfond medfinansierer projektet med 80,7 mio. kr.

Indsatsen løber fra februar 2019 til december 2022. Det omfattende partnerskab bag indsatsen drives af de to erhvervsklynger CLEAN og Lifestyle & Design Cluster.

Output og effekter

Resultatorientering er et nøgleord for strukturfondsindsatsen i Danmark. Alle projekter skal hvile på en solid effektkæde, som beskriver, hvordan de støttede aktiviteter vil bidrage til et eller flere af de mål, som er opstillet i strukturfondsprogrammerne.

Det kan fx være at øge antallet af innovative SMV'er eller at reducere CO₂-udledningen. Ofte vil det være særdeles vanskeligt at måle effekterne ved et projekts afslutning, og derfor måles output typisk i form af antal deltagende virksomheder og tilhørende leverancer i form af fx prototyper, vækstplaner og grønne forretningsmodeller. Effekterne måles – når det er muligt – i samarbejde med Danmarks Statistik ved hjælp af registerdata og ved at sammenligne udviklingen i de virksomheder, der har deltaget i aktiviteterne, med udviklingen i kontrolgrupper af virksomheder, som ikke har deltaget i strukturfondsprojekter. De registerbaserede effektmålinger suppleres af kvalitative evalueringer af enkeltprojekter med henblik på at blive klogere på hvordan projekterne virker.

Ved udgangen af 2020 har 125 af de 149 regionalfondsprojekter indrapporteret oplysninger om output og effekter. Blandt de vigtigste output og effekter er, at ca. 1.480 private virksomheder har deltaget i 63 innovationsprojekter, og der er skabt ca. 150 nye innovative virksomheder.

Under indsatsområdet, der har fokus på at skabe flere vækstvirksomheder, har ca. 1.900 private virksomheder deltaget i 31 projekter. Baseret på de vækst- og omstillingsplaner, der er blevet udarbejdet i projekterne, forventer projektejerne at bidrage til at skabe knap 600 nye vækstvirksomheder og ca. 12.000 nye, private fuldtidsarbejdspladser.

Under indsatsområdet vedrørende energi- og ressourceeffektivitet havde 691 private virksomheder deltaget i 18 projekter, der tilsammen forventer at reducere udledningen af drivhusgasemissioner med omkring 56.800 tons (CO₂-ækvivalenter). Endelig var der ved udgangen af 2020 ni projekter, som havde udviklet en ny metode eller teknologi til fremme af bæredygtig byudvikling.

Ved udgangen af 2020 var kun 35 regionalfondsprojekter endeligt afsluttede og mange af de igangværende projekter igangsætter fortsat nye aktiviteter. Der er derfor alene tale om foreløbige resultater af indsatsen, ligesom det endnu for tidligt at måle de langsigtede effekter på virksomhederne ved hjælp af registerdata.

3. Socialfondsprogrammet

Socialfondsprogrammet *Vækst via uddannelse og iværksætteri* er primært målrettet forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer. Programmet fokuserer på fire indsatsområder og mål:

1. Øge antallet af selvstændige, overlevelseshraten og beskæftigelsen i støttede virksomheder
2. Øge arbejdskraftens mobilitet på tværs af landegrænser
3. Øge beskæftigelsen for personer på kanten af arbejdsmarkedet
4. Øge antallet af personer med erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse

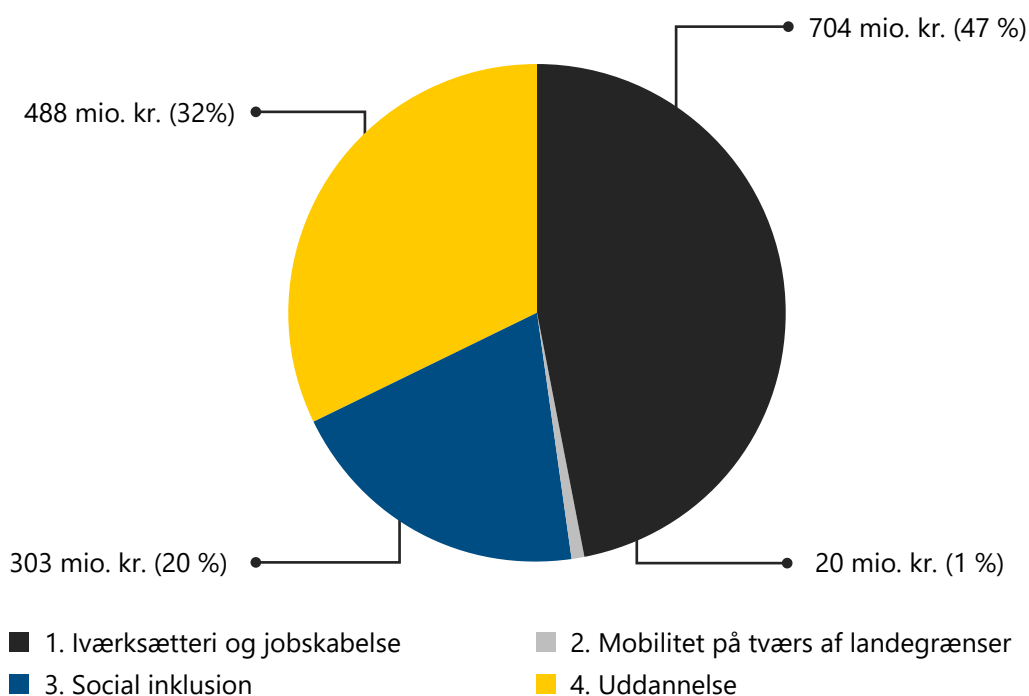
Gennem indsatsområderne bidrager socialfondsindsatsen samtidig til at opfylde de danske EU 2020-mål vedrørende inklusion, uddannelse og beskæftigelse.

Figur 2 viser socialfondsmidlernes fordeling på de fire indsatsområder.

Knap halvdelen af midlerne målrettes projekter, der skal styrke iværksætterkulturen i Danmark, tilbyder rådgivning til iværksættere eller bidrage til virksomhedernes vækst gennem kompetenceløft. Yderligere 32 pct. tildeles initiativer, der bidrager til at højne uddannelsesniveaut i form af erhvervsuddannelse

og videregående uddannelse. Endelig er 20 pct. af midlerne fra Socialfonden afsat til inklusionsprojekter, der bidrager til at få og fastholde personer på kanten af arbejdsmarkedet i beskæftigelse. Arbejdsstyrkens mobilitet på tværs af landegrænser understøttes af det såkaldte EURES-netværk, som administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Indsatsen støttes med 20 mio. kr., svarende til en procent af socialfondsmidlerne.

Figur 2. Socialfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020

Projekteksempel 3: Socialfondens indsatsområde *Uddannelse i iværksætteri*

Entrepenørskab i uddannelserne

Gennem fire år – fra 2016 til januar 2021 – fik 6.100 studerende undervisning i entrepenørskab og iværksætteri i en tværgående indsats på en række øst- og midtjyske uddannelsesinstitutioner. Projektet skabte over 400 iværksættervirksomheder, og omkring 700 studerende er gået iværksættervejen. EU's Socialfond har medfinansieret projektet med 20,6 mio. kr.

Projektet blev gennemført af professionshøjskolen VIA University College i partnerskab med Aarhus Universitet, Aarhus Maskinmesterskole samt Erhvervsakademierne Dania, MidtVest og Aarhus.

Status på socialfondsprogrammet ultimo 2020

Siden programperiodens begyndelse og frem til udgangen af 2020 er der givet tilsagn om EU-tilskud til 158 projekter, jf. Tabel 2. Der er givet tilsagn for i alt 1.461 mio. kr., hvilket svarer til 96 pct. af midlerne under Socialfonden. Ved udgangen af 2020 er 45 pct. af de samlede EU-midler udbetalt, hvilket svarer til 686 mio. kr. Heraf er 337 mio. kr. udbetalt til projekter under indsatsen vedrørende iværksætteri og jobskabelse.

Der er igangsat flest projekter under indsatsområdet vedrørende iværksætteri og jobskabelse, og knap halvdelen af det samlede tilsagnsbeløb for Socialfonden er tildelt til disse projekter.

Lige netop denne indsats har også vist sig at være populær i 2020, hvor virksomheder, der på grund af COVID-19-pandemien blev akut ramt af nedgang i produktion, benyttede muligheden til at sende medarbejdere på efter- og videreuddannelse fremfor at afskedige.

Indsatsen til erhvervsuddannelse og videregående uddannelser har de foregående år ligget lidt bag efter de øvrige indsatsområder. I 2019 steg antallet af projekter betydeligt, og i 2020 er 100 pct. af de midler,

der oprindeligt var sat af til indsatsen, bevilliget til i alt 49 forskellige projekter.

Inklusionsindsatsen, der skal mindske antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet via uddannelse og beskæftigelse, kom langsommere fra start end forventet, hvilket formentligt kan tilskrives den gunstige økonomiske udvikling, som har gjort det lettere at finde beskæftigelse også for personer på kanten af arbejdsmarkedet. Efterspørgslen efter midlerne har dog været stødt stigende. Ved udgangen af 2020 var knapt halvdelen af midlerne til området udbetalt og 88 pct. af indsatsområdets samlede midler var afsat til de i alt 32 inklusionsprojekter.

Generelt har forbruget af socialfondsmidler været langsommere end forventet ved programperiodens begyndelse. Disponeringen af socialfondsmidlerne har tidligere også været lidt lavere end disponeringen på Regionalfonden. I 2020 ligger andelen af disponerede midler dog på helt samme niveau på 96 pct. for begge fonde. I forhold til udbetalingen af midler er Socialfonden lidt foran. Andelen af de samlede midler, der er udbetalt til projekterne, er med 45 pct. lidt højere for Socialfonden end Regionalfonden, hvor 40 pct. af midlerne er udbetalt.

Tabel 2. Socialfondsprojekternes fordeling på indsatsområder, 2014-2020

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
I alt	158	1.461	96	686	45
Iværksætteri og jobskabelse	73	688	98	337	48
Mobilitet på tværs af landegrænser ¹	4	20	100	7	33
Inklusion via uddannelse og beskæftigelse	32	266	88	149	49
Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse	49	487	100	194	40

¹ Indsatsen vedrørende arbejdskraftens mobilitet (EURES) adskiller sig markant fra den øvrige indsats, da der er tale om en driftsbevilling, der gives til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Støtten tildeles af to omgange for treårige perioder.

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes grafik, der viser [den aktuelle status på fremdriften i socialfondsprogrammet](#)

Styrket erhverv i gadeplan

Detailhandel – dvs. virksomheder i gadeplan – er i centrum i programmet, der kommer til at omfatte over 250 virksomheder, inden det slutter med udgangen af 2021. Programmet har frem til COVID-19 arbejdet med at forbedre digitale kompetencer hos medarbejdere og ledere for at ruste virksomhederne til at introducere fx e-handel og digital markedsføring. Langvarig lukning af detailhandelen under COVID-19-krisen har skabt yderligere behov for indsatsen. EU's Socialfond har medfinansieret både det oprindelige projektet og tillægsbevillingen. Projektet drives af Svendborg Kommune i partnerskab med de tre øvrige sydfynske kommuner.

Output og effekter

I modsætning til den virksomhedsrettede indsats under regionalfondsprogrammet, hvor effekterne typisk ikke lader sig opgøre inden for projektperioden, er det muligt at opgøre de kortsigtede resultater af socialfondsindsatsen i projektets levetid. Output måles således i antal deltagere, der starter i projektet, mens resultaterne kan opgøres, når deltageren afslutter projektdeltagelsen. På nuværende tidspunkt er der indrapporteret relativt få oplysninger om resultater sammenlignet med output, hvilket skyldes, at mange af de igangsatte projekter endnu ikke er afsluttet. Det er derfor alene tale om foreløbige resultater og resultatskabelsen forventes at vokse efterhånden som flere deltagere afslutter deres projektførløb.

Ved udgangen af 2020 har 137 projekter indrapporteret oplysninger om output, og 123 projekter har – ud over oplysninger om output – også indrapporteret oplysninger om umiddelbare resultater, projekterne har bidraget til.

Godt 37.122 personer er startet i initiativer vedrørende iværksætteri og jobskabelse. Der er ca. 2.154 deltagere, der har etableret egen virksomhed, efter de har deltaget, og 9.178 deltagere har fået forbedret deres kompetencer.

Under indsatsen, der sigter på at øge mobiliteten på tværs af landegrænser, er der registreret ca. 8.700 personer i EURES' CV-bank, og 8.900 jobsøgende kandidater er matchet med stillingsopslag fra danske virksomheder.

Knap 6.500 personer er startet i aktiviteter vedrørende social inklusion, og lidt over 1000 af deltagerne er efterfølgende startet i uddannelse. Yderligere 427 personer er kommet i beskæftigelse som følge af indsatsen.

Endelig er der nu igangsat 27.383 forløb for at få flere unge i erhvervsuddannelse. Forløbene har efterfølgende hjulpet 16.671 personer til at starte på en erhvervsuddannelse. Under samme overordnede indsats vedrørende erhvervsuddannelse og videregående uddannelse har 7310 personer deltaget i indsatsen for at få løftet deres uddannelsesniveau. Knap 500 deltagere har allerede øget deres uddannelsesniveau, mens yderligere ca. 1290 deltagere er i gang med en uddannelse som følge af indsatsen. Antallet af personer, der er i gang med en uddannelse, er næsten fordoblet siden 2019 og kunne altså tyde på, at COVID-19-pandemien ikke alene har øget tilstrømningen til kortere forløb, der styrker deltagerens kompetencer, men også har resulteret i at flere personer starter på egentlige uddannelser på erhvervs- og videregående uddannelsesinstitutioner.

Foto: Colourbox